

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

REZUMAT

Cuvinte cheie: *marketing, strategii, proiecte, pensiuni agroturistice*

În România agroturismul reprezintă una din principalele forme de turism cu cel mai ridicat potențial, iar dezvoltarea acestuia constituie pentru mediul rural un mijloc de dezvoltare sustenabil, atât în plan economic, dar și social și cultural.

Perioada ultimilor ani arată că valorificarea în scop turistic a potențialului natural, cultural și antropoc din unele zone rurale reprezintă o ansă importantă de relansare economică și o soluție pentru crearea de noi locuri de muncă, dar și o oportunitate pentru promovarea României pe plan internațional.

Bucovina este una dintre principalele zone turistice ale României datorită condițiilor de relief favorabile de care dispune, a frumuseții peisajelor, a purității aerului, apelor, zonelor montane, a tradițiilor și obiceiurilor populare până în zilele noastre, a specificului gastronomiei moldovenești și în ultimul rând al ospitalității binecunoscute a localnicilor.

Bucovina reprezintă și ținutul menționat în stirile lăsatelor moștenite de domnitorii Moldovei, totodată favorizează practicarea multor forme de turism, precum: turismul montan, turismul equestru, turismul balnear, turismul cultural, turismul religios și agroturismul.

Cu toate acestea tot mai mulți localnici din zonele turistice ale Bucovinei au înțeles și valorifică resursele existente în această zonă și contribuie la dezvoltarea infrastructurii de cazare prin transformarea propriilor locuințe în pensiuni turistice sau prin construirea de noi pensiuni, adevăratul potențial al acestei zone nu este intens valorificat. De cele mai multe ori principalele probleme sunt legate de calitatea și standardele serviciilor turistice prestate, implicarea gazdelor în activități agroturistice, lipsa colaborării între autoritățile locale și administratorii de pensiuni, dar bineînțeles infrastructura și sursele de finanțare, la fel ca în multe alte zone din țară, rămân cele mai acute probleme.

Teza de doctorat cu tema "Cercetări privind eficientizarea activităților agroturistice din Bucovina" abordează subiecte precum gradul de dezvoltare al agroturismului în zona studiată și posibilitatea creșterii acestuia, implicarea autorităților publice locale în sprijinirea și promovarea agroturismului și prezintă unele soluții pentru eficientizarea activităților agroturistice atât la nivelul pensiunilor cât și la nivelul întregii regiuni.

Lucrarea de față este structurată în apte capitole și a avut ca scop identificarea resurselor și cunoașterea factorilor care pot duce la susținerea unor strategii de eficientizare și dezvoltare a

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

activit ților de agroturism din zona Bucovinei.

În **capitolul I** este prezentat stadiul actual al cercet rilor în domeniul agroturismului sub aspectul abord rii conceptuale, al evoluției stadiului actual al agroturismului în unele ț ri europene și în România, al evoluției agroturismului în Bucovina i este prezentat importanța marketingului în agroturism.

În prezent, agroturismul se num r printre cele mai dinamice forme de turism practicate în cele mai multe ț ri europene, dar și în ț ara noastr , stimulând dezvoltarea economic prin valorificarea resurselor locale din mediul rural. Aceast form de turism ofer posibilitatea localnicilor de a- i suplimenta veniturile prin valorificarea produselor tradiționale obținute în gospod rie i compenseaz lipsa locurilor de munc din mediul rural, contribuind i la dezvoltarea resurselor umane.

Avantajele acestei forme de turism au stârnit de-a lungul timpului interesul tot mai multor cercet ori și a organizațiilor de profil de a defini elementele ce caracterizeaz acest concept, în prima parte a capitolului fiind prezentate definiții din literatura de specialitate cu privire la activit țile de turism rural și agroturism.

În varianta Organiza iei Mondiale a Turismului, turismul rural este definit ca fiind “o form a turismului care include orice activitate turistic organizat i condus în spa iul rural de c tre popula ia local , valorificând resursele turistice locale (naturale, cultural-istorice, umane), precum i dot rile, structurile turistice, inclusiv pensiunile i fermele agroturistice”.

În literatura de specialitate se distinge urm toarea defini ie dat conceptului de agroturism: „activitatea de primire i ospitalitate realizat de întreprinz torii agricoli individuali sau asocia ii, precum i de familiile lor utilizând propria întreprindere (gospod rie, exploata ie) sau una închiriat , astfel încât activitatea desf urat s fie într-un raport de complementaritate cu activit ile aferente culturii terenului, silviculturii i cre terii animalelor, acestea trebuind s constituie i în continuare activit i principale” (Ceccacci, 1999).

Tot în acest capitol sunt prezentate aspecte privind evoluția turismului rural și agroturismului în unele ț ri europene ca Austria, Italia, Franța, Germania, Belgia, Elveția, Spania, Irlanda etc., precum și evoluția agroturismului în România și a zonei studiate.

În ț rile europene s-a încurajat crearea de asociații și organisme pentru promovarea turismului rural, precum rețeaua EUROTER care are obiectiv promovarea produselor agroturistice în Europa, precum și asociația EUROGITÉS, înființat în 1990 care reune te 35 de organizații profesionale din 28 de ț ri europene inclusiv România. În cele mai dezvoltate ț ri din

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

Europa aceste organisme s-au implicat în crearea de programe naționale și legi pentru sprijinirea și dezvoltarea activităților de agroturism, acestea devenind modele de urmat și pentru celelalte state membre.

În România, începând cu anii '70 au fost întreprinse acțiuni în vederea studierii și promovării turismului rural și agroturismului însă acestea au fost împiedicate de perioada politică și restricțiile acelor vremuri, abia după anul 1990 au început acțiuni de promovare a turismului rural și agroturismului la nivel organizatoric, legislativ, de cercetare și de cooperare internațională.

Evoluția turistică a Bucovinei, zonă cunoscută ca centru turistic încă din sec. XIX, este prezentată în acest capitol din punct de vedere al istoriei, al potențialului și obiectivelor turistice, al elementelor particulare ce caracterizează satul bucovinean, precum și al cercetărilor efectuate pentru caracterizarea și promovarea turistică acestei zone.

Capitolul I se încheie cu prezentarea importanței marketingului în dezvoltarea agroturismului, analizându-se câteva aspecte teoretice ce trebuie aplicate în realizarea strategiilor de promovare acestui domeniu.

Partea a-II-a a tezei de doctorat, cuprinde 6 capitole și are ca obiect rezultatele obținute și interpretarea acestora.

În **capitolul II** sunt prezentate scopul, obiectivele și metodologia de cercetare, demersul științific realizat având la bază cunoașterea factorilor care pot duce la susținerea unor strategii de eficientizare și dezvoltare a activităților de agroturism din regiunea Bucovina. Pentru aceasta au fost abordate aspecte legate de dezvoltarea economică, dezvoltarea infrastructurii, aspecte sociale și culturale precum și potențialul turistic existent în zona studiată.

Principalele obiective urmărite au fost cunoașterea contextului național și european de practicare a agroturismului, caracterizarea principalilor indicatori turistici privind evoluția turismului rural și agroturismului în Bucovina, realizarea analizei diagnostice a potențialului turistic a zonei studiate, evaluarea proiectelor și strategiilor de marketing implementate pentru promovarea agroturismului în Bucovina în vederea identificării unor soluții de eficientizare a activităților agroturistice.

Metodele, tehnicile și instrumentele folosite în realizarea obiectivelor amintite se referă la realizarea unei analize economice prin analiza datelor statistice, analiza SWOT, metoda comparației și la observarea directă prin realizarea unei monografii și a unei anchete socio-economice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

Metodologia de cercetare respectă elementele de realizare a tezei de doctorat privind culegerea și validarea datelor, formularea ipotezelor și validarea acestora prin rezultatele cercetării, prezentarea concluziilor și a propunerilor referitoare la zona studiată.

În cadrul demersului științific s-au realizat studii de caz privind nivelul de dezvoltare al pensiunilor turistice rurale și agroturistice din Bucovina, prin implementarea unui chestionar aplicat unui eșantion de 30 de proprietari de pensiuni turistice rurale și agroturistice, studiu de caz privind posibilitățile de eficientizare a activităților agroturistice din comuna Vama, județul Suceava și efectuarea unui studiu comparativ privind evoluția indicatorilor de eficiență economică la pensiunea agroturistică Bucovina Lodge.

Capitolul III cuprinde elemente de caracterizare a cadrului natural, organizatoric și instituțional al zonei cercetate și anume: așezarea geografică, suprafața, populația, unitățile administrativ-teritoriale, rețeaua hidrografică, clima, relieful, resursele naturale și solurile. Tot în acest capitol sunt prezentate date privind activitatea economică din zona studiată, caracteristicile specifice zonei rurale, cultura, populația și amenajarea teritoriului.

Bucovina ca zonă cercetată se suprapune în cea mai mare parte județului Suceava care este situat în partea de nord-est a României și se învecinează cu Ucraina la nord, cu județul Botoșani la est, cu județul Iași în sud-est, cu județele Neamț și Harghita la sud, cu județul Mureș la sud-vest și cu județele Bistrița-Năsăud și Maramureș la vest.

Din punct de vedere al suprafeței județul Suceava este al doilea ca întindere după județul Timiș. Dimensiunile mari ale județului explică varietatea geologică a peisajului, precum și a resurselor naturale.

Raportat la marile unități geografice ale țării, teritoriul județului se suprapune parțial Carpaților Orientali și Podiului Sucevei și este alcătuit în proporție de 65,4% din regiune montană și 34,6% de podi și dealuri subcarpatice. Partea de est a județului prezintă o climă continentală iar partea de vest o climă continental-moderată, temperaturile medii ale aerului cresc dinspre sud-vest către nord-est.

În **capitolul IV** "Analiza diagnostică a ofertei agroturistice din Bucovina" este prezentat în mod sintetic analiza diagnostică a potențialului agroturistic care evidențiază în primul rând factorii favorizanți pentru dezvoltarea turismului în zona studiată, caracterizând în acest sens o serie de elemente precum: așezarea geografică și condițiile de relief, potențialul agricol și forestier, potențialul turistic și agroturistic și evoluția principalilor indicatori turistici.

În ceea ce privește factorii restrictivi asupra dezvoltării turismului pe care analiza-

diagnostic îi scoate în evidență, acestea au fost analizate în raport cu punctele tari și oportunitățile în cadrul unei analize SWOT, pentru a evidenția compensarea efectelor acestora cu elementele pozitive ale zonei studiate.

Pentru prezentarea stadiului actual al dezvoltării agroturismului în Bucovina s-au prelucrat date privind principalii indicatori statistici considerați relevanți pentru activitatea de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică.

Rezultatele arată că județul Suceava se află pe locul trei (273 structuri de primire) după județele Constanța (679 structuri de primire) și Brașov (537). Numărul de structuri de primire turistică a crescut în anul 2011 cu 11,4% față de anul 2010 și cu 15,7% comparativ cu anul 2007. Din totalul numărului de structuri de primire turistică, pensiunile agroturistice de înaltă pondere de 40%, față de 25% cât reprezintă pensiunile turistice și 12% hotelurile.

Analiza calitativă privind pensiunile turistice rurale și agroturistice s-a realizat prin aplicarea unui chestionar pe un număr de 30 de administratori, dintre care 15 proprietari de pensiuni turistice rurale, 11 proprietari de pensiuni agroturistice și 4 pensiuni turistice. Dintre aceste structuri de cazare, 44,8% fiind clasificate cu 3 margarete, 37,9% cu 2 margarete și 17,2% cu 4 margarete.

Pentru realizarea unei mai bune imagini asupra rezultatelor acestuia, chestionarul a fost structurat pe 5 teme, și anume: descrierea unității de cazare turistică, date privind turiștii, activități de promovare, turismul rural și agroturismul, afacerea agroturistică.

Principalele concluzii desprinse din rezultatele chestionarului arată că:

- există un nivel de pregătire scăzut al personalului angajat în cadrul pensiunilor, în peste 66% dintre acestea există doar o persoană de specialitate în domeniul serviciilor de turism;
- peste 86% din pensiunile analizate sunt deschise în tot timpul anului și doar 13% funcționează în sezonul cald;
- peste 63% din produsele agroalimentare obținute în cadrul pensiunii sunt folosite pentru servirea turiștilor;
- din cele 30 de pensiuni turistice analizate, doar 8 dintre ele (26,7%) au colaborat cu agențiile turistice;
- cei mai mulți dintre cei care au răspuns chestionarului (70%) au o vechime mai mare de 5 ani în domeniul afacerii agroturistice, iar 58,6% dintre aceștia consideră că afacerea lor este profitabilă, și numai 41,4% cred că afacerea ar putea fi profitabilă, dar nu este încă;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

- în ceea ce privește percepția proprietarilor de pensiuni asupra gradului de dezvoltare al turismului rural și al agroturismului în zona cercetată, părerile sunt împărțite aproape în mod egal între cei care consideră că agroturismul este dezvoltat (50%) și cei care cred că acesta este slab dezvoltat (40%) și chiar foarte slab dezvoltat (6,7%).

Capitolul V „Proiecte și strategii de marketing pentru promovarea turismului rural și agroturismului în zona Bucovinei” prezintă principalele proiecte de marketing implementate de către autoritățile locale pentru promovarea agroturismului și o evaluare a acestora raportată la evoluția principalilor indicatori turistici. Dintre acestea cele mai importante proiecte au fost “Craciun în Bucovina”, “Paște în Bucovina”, “Pelerin în Bucovina” sau “Hora Bucovinei”, cu rezultate vizibile asupra creșterii numărului de turiști și o mai bună promovare a zonei la nivel național, cât și internațional.

Tot în acest capitol a fost realizată analiza stadiului dezvoltării turismului în județul Suceava în contextul accesării fondurilor europene care arată că în anul 2011 acesta s-a situat pe poziția a doua alături de județul Arad în ceea ce privește numărul de proiecte depuse și finanțate în cadrul Măsurii 313 – „Încurajarea activităților turistice”, pentru construcția sau amenajarea de pensiuni agroturistice.

În **capitolul VI** intitulat „Posibilitățile de eficientizare a activităților agroturistice din Bucovina” este prezentat studiul de caz în comuna Vama care cuprinde în prima parte descrierea comunei din punct de vedere al potențialului agroturistic, iar în partea a doua rezultatele analizei SWOT a comunei analizate, înănd cont de o serie de aspecte precum: cadrul general de dezvoltare a turismului, politica de produs, infrastructura generală, infrastructura de turism, politica de preț, politica de promovare și politica de distribuție.

Pentru valorificarea acestei analize a fost realizată o strategie complexă de marketing care a urmărit dezvoltarea și consolidarea turismului intern prin promovarea elementelor etnofolclorice și de artă populară din comuna Vama, în scopul creșterii atractivității Bucovinei ca destinație turistică.

Eficiența activității agroturistice în comuna Vama a fost arătată în cazul pensiunii agroturistice Bucovina Lodge, la care s-au analizat principalii indicatori economici care pot arăta că practicarea activității de agroturism în comuna Vama poate fi o importantă sursă de venituri, precum și un element important pentru crearea locurilor de muncă și de dezvoltare socio-economică a întregii comunități.

Ultimul capitol al tezei prezintă concluziile rezultate în cadrul cercetării efectuate și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

USAMV Iași

recomandările privind unele măsuri de eficientizare a activităților agroturistice în Bucovina.

Experiența europeană în domeniul agroturismului, precum și realizarea unor studii și cercetări în acest domeniu în unele țări dezvoltate din Europa, constituie pentru specialiștii și persoanele cu factor de decizie din domeniul turismului din țara noastră o sursă importantă de informații și modele de succes ce pot fi aplicate în regiunile cu potențial turistic din mediul rural.

Datele statistice arată o evoluție a principalilor indicatori care caracterizează activitatea turistică a structurilor de cazare cu funcțiuni de primire care și-au desfășurat activitatea în Bucovina în anii 2010 și 2011 sau care s-au înființat în ultimul an analizat, de unde reiese concluzia că proiectele implementate în vederea promovării turismului în Bucovina, au avut o contribuție semnificativă în acest sens.

Posibilitățile de eficientizare a activităților agroturistice din Bucovina au fost evidențiate printr-un studiu de caz asupra comunei Vama, aleasă datorită potențialului turistic ridicat și a poziției geografice din ”inima” Bucovinei. Au fost astfel descrise elemente precum istoricul, poziția geografică și cadrul natural al comunei, organizarea administrativ-teritorială și cadrul socio-economic, dar și aspecte privind agroturismul din această zonă. Pentru crearea unor strategii de dezvoltare și eficientizare a agroturismului, trebuie cunoscute toate aceste aspecte, iar realizarea unei analize SWOT în acest domeniu este absolut necesară.

Agroturismul poate deveni o sursă importantă de venituri atât pentru locuitorii comunei Vama care vor să-și transforme gospodăria într-o structură cu funcție de cazare și masă, cât și pentru cei care vor să investească în construirea de noi pensiuni agroturistice. Din urma acestei activități ar avea de câștigat și comunitatea locală prin taxele și impozitele plătite anual de către administratorii de pensiuni, dar și producătorii locali care ar găsi puncte de desfacere pentru produsele tradiționale și naturale. Un element foarte important îl constituie crearea de locuri de muncă în zonă, ceea ce ar rezolva una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă societatea noastră în această perioadă.